

Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazija

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (toliau – rekomendacijos) yra parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“.

2. Rekomendacijomis siekiama padėti Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijos (toliau – gimnazijos) darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Rekomendacijos nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo gimnazijoje sąlygas.

4. Rekomendacijose vartojamos šios sąvokos:

4.1. Gimnazijos darbuotojas – mokytojas, gimnazijos administracija, pagalbos mokiniui specialistai.

4.2. Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti gimnazijoje draudžiami daiktai (reikmenys), kurie nurodyti gimnazijos Mokinių vidaus tvarkos taisyklėse.

4.3. Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

4.4. Poveikio priemonė – gimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

4.5. Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję gimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

4.6. Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje gimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos rekomendacijose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones vadovaujamosi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKymo SĄLYGOS

7. Gimnazijos darbuotojas, esant rekomendacijose nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, taiko šias poveikio priemones ar imasi šių veiksmų:

7.1. pakeičia mokinio ugdymosi vietą;

7.2. iškviečia gimnazijos direktorių, jo pavaduotoją, Vaiko gerovės komisijos pirmininką, socialinį pedagogą;

7.3. organizuoja mokinio daiktų patikrinimą;

7.4. panaudoja pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Taikant rekomendacijose numatytas poveikio priemones atsižvelgia į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

9. Rekomendacijose numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai gimnazijos darbuotojas yra panaudojęs visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui, mokiniui buvo skirti bent 3 žodiniai įspėjimai per vieną pamoką, parašyta pastaba, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų, panaudotos kitos poveikio priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę nedelsiant informuojamas gimnazijos direktorius, jo pavaduotojas, Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, socialinis pedagogas, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

11. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir gimnazijos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu fiksuoja Vaiko gerovės komisija.

12. Gimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys gimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, informuoja gimnazijos direktorių, jo pavaduotoją, Vaiko gerovės komisijos pirmininką, socialinį pedagogą ir vadovaujasi Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikosi jame nurodytų veiksmų sekos.

III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

13. Ugdymosi vietos pakeitimas taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinys į mokytojo pastabas nereaguoja ir jo elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą.

14. Pakeitęs ugdymosi vietą, mokinys, prižiūrimas gimnazijos darbuotojo, mokytojo padėjėjo atlieka mokytojo paskirtas užduotis arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba. Į pakeistą ugdymosi vietą mokinį palydi iškviestas gimnazijos direktoriaus pavaduotojas ugdymui, Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, socialinis pedagogas.

15. Mokinio ugdymosi vieta pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė pratęsiama gimnazijos direktoriaus ar jo pavaduotojo sprendimu, atsižvelgus į švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV. GIMNAZIJO S DIREKTORIAUS AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

16. Gimnazijos darbuotojas gali išsikviesti direktorių, jo pavaduotoją, Vaiko gerovės komisijos pirmininką, socialinį pedagogą, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

17. Gimnazijos direktorius, jo pavaduotoja, Vaiko gerovės komisijos pirmininkas ar socialinis pedagogas tarpininkauja sprendžiant gimnazijos darbuotojo ir mokinio ar mokinių grupės

konfliktą, taip pat padeda gimnazijos darbuotojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetencijas padeda inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

18. Jeigu gimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, jis nedelsdamas apie tai informuoja direktorių, jo pavaduotoją, Vaiko gerovės komisijos pirmininką ar socialinį pedagogą.

19. Gimnazijos darbuotojas ir (ar) direktorius, jo pavaduotojas, Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, socialinis pedagogas turi teisę mokinio paprašyti parodyti jo asmeninius daiktus.

20. Parodymo metu dalyvauja pats mokinys ir mažiausiai kaip du gimnazijos darbuotojai, vienas jų – direktorius, jo pavaduotojas, Vaiko gerovės komisijos pirmininkas ar socialinis pedagogas. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

20.1. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apir įtarymus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir jie kviečiami atvykti į gimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir/ar neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojamas policijos komisariatas.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

21. Gimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

21.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

21.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, gimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

21.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pašalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

21.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius gimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

21.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

21.6. atskirti mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar gimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvesti jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Iš pamokos pašalintas mokinys, prižiūrimas gimnazijos darbuotojo, atlieka mokytojo paskirtas užduotis arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Iš gimnazijos renginio pašalintas mokinys yra prižiūrimas gimnazijos darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia jo

elgesys (pavyzdžiui, mokinyi nusiramina, pažada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinią pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai).

22. Pagrįsti fiziniai veiksmai varijuoja nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinią, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinyi grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant jo veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinyi nurims, ir pan.).

23. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

23.1. mokinią(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

23.2. mokinią vedant už rankos;

23.3. guodžiant mokinią;

23.4. pasveikinant mokinią;

23.5. padedant neįgaliam mokiniui;

23.5. mokant mokinią groti instrumentu, šokti;

23.6. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

23.7. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemonės;

23.8. teikiant pirmąją pagalbą;

23.9. kitose sveikatai nekenksmingose situacijose.

24. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

24.1. naudojami kaip bausmė;

24.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

24.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

24.4. naudojami kaip pykčio, nesivaldymo išraiška.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Skundai dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo nuodugnai ir operatyviai išnagrinėjami teisės aktų ir gimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

26. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus gimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.